

VEČERNI LIST

Cene po pošti:

za celo leto . R 50.—
za pol leta . R 25.—
za četrt leta . R 13.—
za 1 mesec . R 4.50

Za Ljubljano mesečno 4.50

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon št. 50

Posamezna številka 30 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 30 vin.

Ententa proti Jugoslaviji.

LDU Dunaj, febr. (Dun. KU) javlja: Po pariškem »Tempsu« so vlade Velike Britanije, Francije in Italije v smislu želje kraljevine Italije in politični smernic, ki so jih določile dne 20. januarja t. l., sklenile naznaniti jugoslovanski vladi londonski dogovor. Hkrati bo jugoslovanski vladi

izročeno tudi posebno sporočilo. Te tri velesile odgovarjajo na ta način očitku Jugoslavije, da se ji londonski pakt ni sporočil. Sicer pa vztrajajo te tri države na tem, da jugoslovanska vlada sprejme predlog Lloyd Georgea.

Siromaki in invalidi naj čakajo!

Ljubljana, 7. februarja. Poverjeništvu za socialno skrb objavlja: Vest o 2.500.000 kron, ki jih je baje ministrski svet v Belgradu nakazal poverjeništvu za socialno skrb v Ljubljani v korist siromakom in invalidom, je netočna, ker je kredit petih milijonov kron do konca maja 1920 dovoljen za ortopedične bolnice, delavnice protez, invalidske šole, za sanatorij na Golniku ter za splošno zdravljenje invali-

dov v javnih bolnicah in zdraviliščih. — Ministrstvo za socialno politiko je naprosilo za otvoritev teh kreditov, in čim bo to formalno končano, bo šele mogoče razpolagati s tem kreditom. Vsekakor ta denar ni namenjen splošni razdelitvi, marveč samo za imenovane zavode in institucije in naj se torej stranke v ta namen ne zglasajo pri poverjeništvu za socialno skrb s svojimi prošnjami.

Zadovoljni Kristan.

Belgrad, 6. febr. Regent je včeraj popoldne sprejel v posebni avdienci ministra za šume in rude gospoda Antona Kristana. Gospod minister se je vrnil od avdi-

jence zelo zadovoljen, iz česar tukajšnji politični krogi sklepajo, da je prejel zagotovila, da bo še dalje ostal minister.

Ameriko skrbi evropska valuta.

LDU Haag, 6. februarja. (DunKU) »Nieuwe Courant« javlja iz Washingtona: Senator Thomas je izjavil v senatu, da stanje inozemskih valut proti ameriški izvoznici trgovini s pogubo. Thomas je napovedal, da bo prihodnji teden stavil predlog za osnove posebnega odseka, ki bo imel nalogo, proučevati sredstva, ki naj vzpostavijo ravnotežje v meničnih tečajih.

LDU New York, 6. februarja. (ČTU) (Telegraphenkompanie.) Ameriška vlada se je brez pridržka izjavila, da je pripravljena udeležiti se mednarodne finančne konference. (V Ameriki izprevidavajo, da polom evropske valute v Ameriki ne bo ostal brez posledic.)

Siromaštvo v Evropi.

LDU Haag, 5. februarja. (DunKU) Kakor javlja »Nieuwe Courant« iz Londona, je ravnatelj angleških pomožnih akcij, Sir William Good podal predledno poročilo o položaju svetovnega gospodarstva. V uvodu poročila razpravlja Good o siromaštvu in poostrenju gospodarske krize v Srednji in Vzhodni Evropi ter izjavlja, da je izdatna pomoč in sodelovanje Zedinjenih držav edino sredstvo za to, da se izposlujejo krediti, brez katerih bo precejšen del evropskih držav propadel v polaganem razsulu ali pa celo v anarhiji. Po njegovem mnenju je izključeno, da bi razmere, kakršne je videl v velikem delu Evrope, ne vsebovale nevarnosti, da izbruhne političen požar, ako bi trajale še dalje časa. Poročilo Gooda je izzvalo v londonskem časopisu veliko senzacijo.

Nemčija se brani izročiti vojne krivce.

Nemčija ne izroči vojnih krivcev. LDU Berlin, 6. februarja. (Dun. KU) Kakor poročajo listi, je minister za državno brambo Noske v pogovoru s poročevalcem lista »Daily Mail« izjavil med drugim: V zadevi izročitve takozvanih vojnih krivcev ne bom ukrenil prav ničesar. Ako bi jaz, ali moji tovariši v ministrstvu samo poizkusili izpolniti zahtevo entente, ki jo smatram za sramotno in poniževalno, bi v vsej državi nastala resna zmeda. Ako sedanja vlada odstopi, si ne morem predstavljati, kdo bi bil njen naslednik. Večine v parlamentu, ki bi imela voditi dalje državne posle, sploh ne bi bilo. Tudi neodvisni socialisti, ki bi bili morebiti pripravljani, zadostiti tej zahtevi, ne bi imeli možnosti, da izročitev dejanski izvedejo. Vsak poizkus izročitve bi razvnel v Nemčiji državljansko vojno. Vlada konservativcev, ki je v ostalem sploh nemogoča, bi te zahteve še celo ne izpolnila. Končni rezultat vsega je pojav, da ententa, ki je skozi štiri leta vojne navajala kot svoj cilj demokratizacijo Nemčije, upropašča sedanjo nemško vlado in pri tem nima možnosti, da bi

jo nadomestila z drugo, za delo sposobno vlado.

LDU Praga, 6. februarja. (ČTU) »Narodni Politika« govori v uvodniku o krizi na Nemškem in pravi, da bodo Vsenemci izrabili priliko za svoje namere. Ako bi bile stranke levece konsekvence, bi skušale izvesti izročitev krivcev, verjetno pa je, da bodo splošno zmedenost izrabile za poizkus, uvesti v Nemčiji komunistični režim. List meni, da bodo berlinski politični krogi zelo kmalu dobili od entente zelo umljiv odgovor na svoje grožnje.

LDU Dunaj, 6. februarja. (ČTU) Natančen poznavalec mnenja merodajnih italijanskih krogov izjavlja, da ljudsko razpoloženje v Italiji nikakor ni za izročitev množice krivcev, ki jo zahteva ententa. Italija ne misli na maščevanje, njena glavna skrb je sedaj, da deželo gospodarsko obnovi. Ne sme se pa pozabiti, da so italijanski pooblaščenca na mirovni konferenci v Parizu v težavnem položaju. Odnehati morajo v mnogih točkah, posebno kjer gre za to, da se v Versailleskem miru določene klavzule izvršijo. Italija je navezana na entento, pereča življenska vprašanja še niso rešena, domnevati pa se more, da bo vtiš, ki ga je v Nemčiji napravila objava izročilne liste, voditelje italijanske zunanje politike nagnil k temu, da bodo v Parizu svarili, naj bi tej stvari popustili.

LDU Berlin, 6. febr. (ČTU) V parlamentarnih krogih se čuje, da bo francoski opravnik Marcellis še danes predložil listo vojnih krivcev in spremno pismo. Domneva se, da bo nota še bolj ostra, da bo zahtevala izročitev še odločnejše ter da bo grozila z represalijami.

Proti Nemčiji.

LDU Pariz, 6. februarja. (DunKU) »Agence Havas« Zbornica nadaljuje razmotrivanja glede zunanje politike. Poslanec Barres zahteva gmotno in moralno razorožitev Nemčije, da se zagotovi natančna izvedba mirovne pogodbe. Dogodek z Lersnerjem dokazuje, da Nemčija nima prave volje, izvesti pogodbo. Govornik vpraša vlado, kakšne odredbe namerava uvesti proti Nemčiji, ako ne bi hotela izvesti kakšne določbe. (Odobranje.)

LDU Berlin, 6. februarja. (DunKU) Drevi ali najkasneje jutri bo, kakor poroča »Vossische Zeitung«, francoski opravnik izročil noto entente.

Mažarska.

LDU Budimpešta, 6. februarja. (ČTU) Zadnje dni se širi zahteva, da bi se zbornica magnatov sklicala obenem s poslansko zbornico. Danes je izjavil bivši predsednik zbornice magnatov Julij Vlassich, da je magnatska zbornica prenehala obstojati in da je njeno sklicanje samo demonstracija, ki bo položaj komplicirala. V merodajnih krogih govorijo o tem, da bi se ustanovila še druga zbornica, ki naj bi delovala kot senat.

Socializacija.

Večkrat trde, da socializacija pomeni podržavljenje. Če pravimo, da je treba n. pr. rudnike socializirati, ljudje navadno mislijo pri tem, da naj se rudniki podržavijo. Pa ni tako! Podržavljenje bi bilo sicer en način socializacije; a po naših mislih ne najbolj srečen. Mesto zasebnega kapitalista bi prišla država, ki bi delavstvo izkoriščala prav tako ko je je prej izkoriščal podjetnik.

Socializacija je podružabljenje. Družba naj dobi v roko upravo važnih podjetij, pred vsem takih, ki služijo splošnosti, od katerih pa dela profite en sam ali peščica ljudi.

Lastninsko pravico je v takih slučajih treba vzeti iz rok. Zasebna last je sicer opravičena, toda le, dokler in v kolikor ne škoduje splošnosti. Danes pa vidimo, da se gotova podjetja, ki so v rokah kapitalistov, izrabljajo v škodo splošnosti. Vzemimo premož! Rabi ga danes vsakdo. Železnice ga rabijo, tovarne ga rabijo, kuhinje ga potrebujejo. Premog pa je last kapitalističnih zasebnih podjetij, ki od njega bogate, medtem ko ga mora splošnost drago plačevati. Isto je z drugimi podjetji, katera bogate iz žuljev drugih. V takem slučaju je treba podjetje podružabiti, socializirati.

Skrupno neumno pa bi bilo, ko bi to hoteli storiti kar čez noč. Čez noč naj bi pregnali dosedanje lastnike. Podjetja naj bi čez noč prešla v roke delavstva, ki je pri njih interesirano. To zahtevajo komunisti. Ta stvar je nevarna že radi tega, ker bi na mah prenehalo dosedanje obratovanje in mi vsi bi prišli iz dežja pod kap. Socializacija se mora vršiti polagoma.

Rekli smo že, da je več načinov socializacije. Eden od teh je sledeči, ki pomeni prvi korak k popolni socializaciji.

Na Češkem je vlada predložila zakonski načrt, v katerem določa, v kratkem povedano, sledeče:

Delavstvo in nastavljenici pri rudnikih voli iz svoje srede tako zvane obratne svetle, ki pregleduje račune, letne zaključke in se peča z razdelitvijo čistega dobička. Pred vsem pa ima ta obratni svet, obstoječ iz delavcev in nastavljenecv, nalogo, da v okviru zakona določa, koliko odstotkov čistega dobička se razdeli med delavstvo. Postava določa največ 10 odstotkov.

S tem je delavstvu dana priložnost, da se samo udeležuje pri vodstvu podjetja ter da je deležno tudi malega dela čistega dobička. Lastnik podjetja ostane še dalje lastnik, a njegova last ni več neomejena. Dele jo ž njim že delavci. S tem je storjen začetek, ki bo tudi na delo rudarjev brez dvoma mnogo vplival. Skoro ni dvoma, da bo sedaj produkcija premoaga zrasla; saj bo to zahtevala korist delavstva.

Kako se bo stvar dalje razvijala, o tem pisati ni mogoče. Možnosti je več. Način, ki ga naša organizacija smatra za najpravičnejšega in najbolj uspešnega, bi bil ta, da se vsako tako podjetje pozadruži. Zadruga! Člani te zadruga pa naj bi bilo pred vsem delavstvo in ostali uslužbenci podjetja. Pritegnjejo pa se zraven še zastopniki organizacij tistih stanov, ki so pri podjetju najbolj interesirani.

Naša krščanska organizacija se tu lahko sklicuje na krasno delo, ki ga je dovršila in s tem pokazala, da je skušala izvesti socializacijo pri nas že takrat, ko se socialistom o njej še sanjalo ni. Pri nas imamo v Kropi že krasno uspevajočo socializirano podjetje: Zadruga tovarna žebčev. Delavci so zadrugniki in solastniki. Zanimivo je, da to socialistom ni prav in na vse načine hujskajo proti podjetju. Najbrže bi to podjetje radi spravili v roke kakemu judu.

Istočasno pa, ko slovensko delavstvo pričakuje nadaljnje dela za socializacijo, vadi vodja socialistov Kristan k nam tuje judovske in nemške kapitaliste, da ustanovljajo pri nas banke, ki bodo s svojimi tvornicami izkoriščale naše rude, delavce in ostalo ljudstvo.

Mi socializiramo, socialisti pa delajo za velekapital.

Nočni počitek služkinj.

Zveza služkinj se trudi, da bi dosegla za služkinje gotove opravičene ugodnosti, ki jih velik del gospodinj nudi že sam od sebe služkinjam. Med te zahteve spada poleg minimalne plače 60 K na mesec (za začetrnice) in poleg peturnega prostega časa ob nedeljah popoldne tudi zahteva po 9 urnem nočnem počitku. Kakor čujemo, se nekatere gospodinje tej zahtevi upirajo. Gotovo je, da nobena pametna služkinja ne bo delala težko gospodinji, če bo ta intam nepritržena 9 urni nočni počitek nemogoč vsled izrednih dogodkov v družini. Toda če pa 9 urni nočni počitek v kakih rodbini ni skoro noben dan mogoč, če vidimo, da mora služkinja redno delati čez 9, uro zvečer in vstajati pred 5. uro zjutraj, je to gotovo znamenje, da ima služkinja preveč dela. Vprašanje nastane, kako bi se dalo v družini služkinji delo zmanjšati. Iznajdljiva gospodinja bo prišla sama na mnoge malenkosti, ki jih mesto služkinje lahko opravi otroci sami. Kaj sili n. pr. služkinjo dostikrat, da mora ostati pokoncu, ko drugi že spe, ali pa pričeti delati, ko uživajo drugi že počitek? To je smajenje obleke, zlasti čevljev. Naša blatna Ljubljana je v tem ozirom posebna pokora za služkinje. Če človek vidi tako služkinjo na kakem hodniku sredi šestih parov ali še več umazanih čevljev različne velikosti, se ne hote vpraša: Ali bi ne mogli svojih čevljev in svoje obleke osnažiti šoloobvezni otroci, pa tudi dijaki in dijakinje srednjih šol sami? Ali ni skoro poniževalno za služkinjo, če mora snažiti čevlje kakemu paglavcu, ki ima časa na preostanek in ki bi dostikrat sam čisto rad malo telovadil s ščetko v roki? Saj mu ne bo radi tega — padla krona z glave. Obratno: človek ne ve nikdar, kaj bo še vse iz njega, kakda dela bo moral še kdaj opravljati. Bog ve, kolikokrat mu bo še prav prišlo, če si bo znal sam lepo streči. Isto velja za deklice. Če pa otroci vidi, da mu ni treba snažiti čevljev radi tega, ker je njegov oče nekaj »več« bodisi vsled premoženja ali vsled izobrazbe, se polasti tudi otroka misel, da je on nekaj »več« nego služkinja, in izgubi čisto zmisel za to, da je delo častno in da je človek tem večje časti vreden, čim več in čim težje dela. To mnenje, da je on kaj »več« nego služkinja, je nevarno za srčno vzgojo otroka, ker zavaja k ošabnosti, pa tudi za njegovo politično vzgojo. Pravi demokrat bo samo tisti, ki je iz srca kar najbolj pregibal misel, da je on nekaj »več«. Demokratija ne v besedah, ampak v življenju in dejanju je pa geslo bodočnosti, ki ga ne bo omajalo nobeno nasprotovanje, in otrok, ki se za te čase ne pripravlja že pri vsakdanjih opravilih doma, se v tej bodočnosti ne bo nikdar počutil dobro, ampak bo vzrastel v člana tistega dela nedemokratske »gospode«, proti kateremu so se obrnile vse velike socialne revolucije (n. pr. ruska!). Baš taka »gospoda« je bila največ kriva, da so se pri ruskem ljudstvu vsi stanovni, ki ne delajo z rokami, tako obsovali. Naša želja je, da pride čas, da bosta vsak naš mladenič, vsaka naša mladenka, ki pohajata že v višje razrede sred. šol, pomnoma na to, da si strežeta sama, si sama snažita vso obleko. Še celo v slučaju, da ima dekla dovolj časa na razpolago, je za otrokovo socialno in srčno vzgojo veliko boljše, če je prisiljen, da skrbi sam za snajenje svoje obleke.

Kdor misli, da so to samo preradikalne ideje kakega človeka, ki ga je pripravil splošni demokratični tok po svetovni vojni do tega stališča, ki nasprotuje mnogim — predsodkom sedanjih meščanskih stanov, ta naj bere enkrat odstavek o služkinji, ki ga je napisal eden največjih pedagogov naše dobe, Foerster v svoji »Jugendlehre«. Pametno bi bilo, če bi prinesel kak list ob času sedanjega poselskega gibanja ta lepi odstavek iz Foersterja v prevodu.

Širite „Večerni list“!

Za londonski pakt.

LDU Split, 6. febr. (DDU) Zadrski zupan dr. Ziliotto je, preden je odpotoval v Rim, sklical javno skupščino na trgu pred občino. Svojim pristašem, ki so pokazali slab odziv, je izjavil, da se bo v Rimu prižadeval za to, da se izvede londonski dogovor.

Francosko besedičenje.

LDU Pariz, 6. febr. (Dun. KU) V nadaljnjem poteku razprave o zunanjih politiki je ministrski predsednik Millerand zagotovil zbornici, da bo novi kabinet nadaljeval politiko ministrstva Clemenceau in bo obdržal vse zveze Francije. Ako bi narodni interesi to zahtevali, bi vlada vzpostavila odnose z Vatikanom in kabinet bo povabil parlament, naj se o tem izjavi. — Glede jadranskega vprašanja je ministrski predsednik izjavil, da Francijo vodi pri vsem njenem dejanju edinole skrb za svetovni mir, za bratski italijanski narod ter za srbski narod. — Millerand je nadalje naznanil zbornici, da je bolgarsko sobranje včeraj ratificiralo mirovno pogodbo in je izjavil, da bo vlada sproti obveščala parlament o stanju mažarskega vprašanja. — Francija se ne bo odrekla ničesar od svoje slavne preteklosti v orientu. — Po končani razpravi je zbornica s 513 proti 68 glasovm izrazila vladi zaupanje.

Pred stavko francoskih železničarjev.

LDU Nauen, 6. febr. (Brezlič.) Glavni odbor francoskih železničarjev je sklenil, pričeti stavko dne 10. februarja, ako se ne ugoti zahtevam.

Poljaki in Ukrajinci proti Rusom.

LDU Dunaj, 6. februarja. (Dun. KU) Ukrajinski tiskovni urad poroča iz Varšave z dne 4. t. m.: V najožjem stiku s poljsko fronto stoji nova ukrajinska fronta proti boljševikom v okolišju Zmerinka—Birsula—Rybnica.

Japonci obesili 3000 Korejcev.

LDU Rotterdam, 6. februarja. (ČTU) Japonci so odkrili do vseh posameznosti izdelan komplot, po katerem bi se vse japonske čete v Šouhu, glavnem mestu Koreje, ponoči v vojašnicah pognale v zrak. Po tem strašnem načrtu bi postalo 27.000 japonskih vojakov žrtev komplota. Obenem bi bili pomorjeni tudi vsi Japonci v Koreji ter razdejanih nekoliko arzenalov z bombami. Japonci so zaprli 5000 zarotnikov in jih 3000 obesili. Vsled tega je zopet postalo dvomljivo, bodo li Japonci proglasili neodvisnost Koreje.

Politične novice.

+ Razkrite laži. Glasilo sedaj zopet združenih liberalnih mladikov in starinov »Slov. Narod« je napadel dr. Korošca radi fizola ter se pri tem poslužil tudi grdih laži. Sedaj je dr. Korošec te laži razkrinjal v popravku, ki ga je poslal temu listu 4. t. m. Popravek se glasi: Z ozirom na notico priobčeno v Vašem listu pod zaglavjem »Afera Korošcevega-Jankovičevega fizola«, prosim pozivajoč se na § 19. tisk. zak., da priobčite sledeči popravek: Ni res, da ko je bila naloga dr. Korošca, da razdeli fizol med ljudstvo, odnosno da dožene njegovo kvaliteto in se uveri, ali je fizol sploh užiten. Tega pa bivši minister dr. Korošec ni storil, marveč je o celi zadevi kratkoma molčal. Res pa je, da je ministrstvo za prehrano fizol takoj, ko je bil aviziran ponudilo vsem odsekom za prehrano, a ti sploh na fizol niso reflektirali, vsled česar je bil fizol določen za izvoz. Izvoz se baje ni izvršil, ker je bil vsled političnih razmer izvoz na Madžarsko ustavljen. Ni res, da je bil fizol pokvarjen, in da se je pokvarilo še ostalo, kar je bilo dobrega. Res pa je, da je drž. kem. laboratorij v Beogradu dne 24. decembra, tedaj nad 4 mesece potem, ko nisem bil več minister uradno izjavil, da je fizol dober in uporabljen za hrano. Z odličnim spoštovanjem: Dr. Korošec, bivši minister prehrane in obnove.

+ Za novo vlado se vrše pogajanja v Beogradu z vso vnamo. Vodi jih po naročilu regenta predsednik parlamenta Pavlovič. Pogajanja se udeležujejo vse stranke opozicije.

+ Odlikovanje. Dr. Janko Olip, uradnik ministra Kramerja, je bil odlikovan, ker se ni dal podkupiti. Postal je inšpektor 4. razreda. Lepa moral! Kakor bi ne bila njegova dolžnost, da se ne da podkupiti. Naši uradniki, ki se tudi nečejo dati podkupiti vzlic ministrskemu vabilu, naj »po strani kaj zaslužijo«, bodo pa še vedno tolkli mizerijo.

+ Nas že strizejo. Vkljub temu, da se v Belem gradu vrše pogajanja z opozicijo, ki noče sprejeti demokratsko-socialistične valutne rešitve, demokratski finančni minister bankir Veljković hiti, da bi krone zamenjal prej, predno pride nova vlada. V Srbiji in Črni gori že zamenjujejo krone in sicer kakor je to vlada sklenila, 4 za 1 di-

nar. Pri nas se bo zamenjava v kratkem začela. Tako hoče demokratsko-socialistična bankirska vlada izprazniti naše žepce prej, predno pride nova vlada. Hočejo tako preprečiti, da bi mogla nova vlada razveljaviti bankirske sklepe sedanje vlade, v kateri sedita tudi Kristan in dr. Kramer.

+ Vojaške zveze. Pred kratkim se je socialistični minister Kristan mudil v Pragi in na Dunaju, kjer je kupoval staro železje mesto lokomotiv. Sedaj poročajo, da se snuje vojaška zveza med Češko in Jugoslavijo. Pot ji je tedaj pripravljala socialist Kristan. To so antimilitaristi, ti socialisti!

+ Lažnivi apostoli. »Stara Srbija« v Skoplju piše: »Boj za čast, boj za pravico, boj proti mrzkim zavojevalcem — to so slavne in ponosne borbe, borbe za svobodo in domovino. Boj za oblast, boj za ministrske fotelje, boj za razdiranje in ugonabljanje z vojsko osvobojenih krajev, plačanih z milijoni žrtv in morjem krvi — ta boj je grd in podel. Nazori »demokrat« — z drugimi besedami nova združitev vseh najreakcionarnjših strank bivše kraljevine in njih zveza s socialisti — so poteptali ustavo in zakone ter si s silo pridržavajo oblast in s silo te oblasti se pripravljajo na boj, da s silo zahtevajo od ljudstva »zaupanje«. Kdor zasleduje delo teh »demokratov«, kdor čita njihove liste, polne laži, slepcev in grdih obrekovanj, katerih se poslužujejo v agitaciji — temu bo jasen cilj teh vsiljencev in lažnivih apostolov.«

+ Vlada cesarskih patentov. 2. t. m. se je vršil v Varaždinu shod neodvisnega meščanstva, na katerem so sprejeli ostro resolucijo proti zamenjavi krone v razmerju 4:1 in zahtevali zameno al pari. Med govorniki je nastopil tudi dosedanj župan dr. Magdič, ki je na zgledih osvetlil delovanje sedanje vlade ter zaključil: »Tako uganjajo ti lažidemokrati pogubno politiko ne samo v mestnem življenju in upravi, marveč tudi v življenju in upravi cele države. Zato jih je treba povsodi ovreči. Oni zapirajo vrata hrvatskemu in slovenskemu saboru in narodnemu predstavništvu v Belem gradu, da se ne bi slišal glas ljudstva, glas opozicije, glas trpečih in vpijočih. Oni ustvarjajo iz uradništva nove sužnje, dasi mečejo okoli sebe fraze o svobodi in svoboščinah; oznanjujejo mu svobodo, pa ga porivajo iz dežja pod kap; sposobne uradnike preganjajo in odpustajo iz službe ali porivajo na postranska mesta, da jih potem zamenja z nesposobnimi ljudmi, ki so pa seveda vladni pristaši itd. Sklicujejo se na zakone, a v resnici pa vladajo s cesarskimi patenti ali pa s še slabšimi ukazi. Poleg vse svoje oblasti si pa ne upajo stopiti pred narodno predstavništvo.« Stürghk ni bil nič slabši demokrat nego so ti jugoslovanski »demokrat« in »socialisti«.

+ Šola, politika in pravica. »Slovenec« je pisal, da se hoče sokolstvo monopolizirati. V naprednem Trzinu se je to zgodilo že koncem lanskega leta. Občina, ki ima edina pravico razpolagati s prostori meščanske šole, je dovolila telovadnico telovadnim društvom vseh strank in razdelila tudi večere. Ko pa pridejo določeni večer Orlice telovaditi, nas je ravnatelj zapodil, češ, ker niso z njim napravile nobene pogodbe. Prav je, če smo strogi; toda Sokol je telovadil tam, še predno je razglasila občina dovoljenje in predno je z njo napravil pogodbo; svobodomiselnostno bratstvo ima še danes tam klavir, pevke in glasbene prostore brez vednosti občine, brez dovoljenja in brez pogodbe. Prav, toda pravico hočemo za vse, ne samo za to, kar je protikatoliško. Dobro, da ta svobodomiselnostna paševanja ne bodo več mogla dolgo trajati!

+ »Zopet klerikalen verižnik?« Pod tem naslovom prinaša pošteni in dostojni »Naprejek« z dne 7. t. m. sledečo notico: »V Ljubljani primanjkuje električnih žarnic. V Kranju pa je imel faktor klerikalne tiskarne S. cel vagon takih žarnic. Naj se preišče, kam jih je dal. Najbrže jih je že prodal z masnim dobičkom. Vpraša se, kako je ta mož, netrgovec, prišel do takega blaga, katerega ne dobi niti ljubljanska elektrarna, ki ga mora kupovati pri firmi »Svetla« v Ljubljani. Res čudna pota v trgovstvu! — Gospodom okrog »Naprejek« bo tudi Kristan še enkrat »klerikalec«, če bodo napredovali v tej maniri. Verižnik S. iz Kranja je uslužben pri liberalnem podjetju — ne pri klerikalnem — ter je po prepričanju socialist. To »Naprejek« v vednost, če se kaj zanima za resnico.

Dnevne novice.

— Ponarejeni tisočronski bankovci. Centralna uprava za trgovački promet sa inostranstvom v Beogradu, podružnica v Ljubljani, nam poroča: Pri blagajni njene ga urada je plačala dne 29. t. m. nekak tiskar iz Maribora večji znesek s tisočaki, med kojimi se je konstatiralo na licu mesta 19 falsifikatov. Opozarja se s tem vso javnost, da strogo pazi v lastnem interesu in na korist države na take falsifikate, ker so jako dobro ponarejeni in jih je mogoče le z veliko pozornostjo razločiti od pravi-

vilnih po temnejšem tisku ter po drugačnih potezah okrasov. Orel je slabo ponarejen. Na teh bankovcih pa so obenem ponarejene štampiljke, oziroma žigi in je skoro na vseh kaka slovniška ali drugačna napaka.

— Zveza poštnih organizacij v Ljubljani vabi na širšo odborovo sejo, ki se vrši v sredo dne 11. t. m. ob pol 20. uri v pismonoški dvorani na glavni pošti. Tudi člani, ki niso odborniki, se vabijo k tej seji. Pridite vsi polnoštevilni! — Odbor.

— Sladkor. V Jugoslaviji — pravijo — moreš, kadar hočeš dobiti v svobodni trgovini na vagone sladkorja — po 70 K kilogram, drugače pa niti trohice. Navezani smo na previdnost javne aprovizacije, ki nam deli sladkor v količinah kakor bi bil strup, a plačamo ga ponekod po 20 do 24 kron kilogram. V tem času pa stane v Budimpešti kilogram sladkorja 23 do 27 mažarskih ali 11 do 13 jugoslovanskih kron.

— Tržič. »Deseti brat« na odru Kat. izob. društva je obakrat uspel nad pričakovanje. In to po entendenski pripravi. Imamo nekaj igralcev, ki bi jih zastoni iskali tudi po boljših odrih. Posebno Dolefa, Krjavlja, Desetega brata in Krivca ne moremo pozabiti, ki so nam nudili toliko umetniške zabave. Proti koncu dolge igre se je pokazalo malo utrujenosti, oziroma lahkomisljenosti in so se nekateri igralci premalo zanimali za pripovedovanje graščakovo, za Kvasovo nedolžnost in za nevestino srečo. Sploh mora biti konec bolj živahen, igralci se morajo posebno zanimati za vse, da se ne pokvari prejšnje razpoloženje. Radi bi bili videli živo sliko. Sicer pa vsem čestitamo!

— Dohajanje ruskih beguncev. Vlada je dovolila, da se naselijo v Jugoslaviji begunci iz Rusije, katerim boljševiški režim ne ugaja. Med temi je posebno mnogo plemiških družin. Rusi se naseljujejo predvsem v Srbiji, kamor jih je te dni dospelo 300; več tisoč jih še pričakujejo.

— Nesreča. Pri podiranju dreves se je ponesrečil Janez Jelec, bajtar iz Brnika 66 pri Cerkljah. Drevo mu je padlo na levo roko ter mu jo zlomilo.

— Požar v Mali vasi. Včeraj je izbruhnil popoldan nenadoma požar v Mali vasi št. 4 pri Ježici. Pogorela je streha te hiše in hlev. Ogenj se je oprjel tudi sosednjih hiš. Kako je ogenj nastal, se trenutno še ne ve. Poizveduje se. Pri tem požaru se je opeknel domači hlapec Friderik Toplikar, ki je šele 3 dni pri tem gospodarju. Goreče tramovje mu je padlo na glavo ter ga opeklo po obrazu in rokah.

— Koze v Mariboru. V mariborski kaznilnici, ženski oddelek, so se pojavili slučajni koz.

Ljubljanske novice.

Ij Predsedstvena seja Orlovske zveze se vrši jutri, 8. t. m. točno ob 11. uri dop. v zvezni pisarni. Ker je navzočnost vseh bratov nujna, prosim zanesljivo udeležbe. — Predsednik.

Ij Vsi odborniki krajevnega odbora Narodnega sveta za Ljubljano in okolico se vabijo, da se gotovo udeležijo danes, dne 7. t. m. ob 20. uri odborove seje v kavarni »Zvezda«, zadnja soba. Prosi se, da prinesejo s seboj statistične pole. — Predsednik.

Ij Manipulacije Ljubljanske kreditne banke. Naš dopisnik nam tozadevno poroča, da so navedbe Ljubljanske kreditne banke v njenem odgovoru na ta dopis neresnične in da je pripravljen s pričami dokazati, da je službujoči uradnik res zahteval 75 K kurzne razlike in da je izjavil, da so razen tega ostali stroški tako veliki, da bode lira veljala okrog 8 kron, tako da bi dotična ženska morala za vse skupaj doplačati okrog 120 kron in ne 45 kron, kar trdi banka. — Naslov našega dopisnika je imenovan banki v našem uredništvu na razpolago.

Ij Kaj vse se šepeta v ljubljanskih kavarnah. Po ljubljanskih kavarnah se je te dni šepetalo, da bodo zdravniki sekundariji stopili v stavko. Vzrok razmere v bolnici. Ker se že delavstvo bolnice pritožuje, se nam to zdi vse verjetno! Kakor pa ravnokar čujemo, so se sekundariji z vodstvom bolnice »uglivali«, in ne nastopijo s stavko!

Ij Dimnik se je vnel danes ob 1/47 zjutraj v poslopuj kavarne »Evropa«. Gasilno društvo je bilo takoj na licu mesta in je ogenj pogasil.

Ij Most na Prulah. Mestni magistrat namerava most cestne železnice, ki je bil pri sv. Petru, preložiti na Prule, in sicer v oni smeri čez Ljubljano, ki jo daje podaljšana Opekarska cesta. Dne 21. febr. se bo vršila na licu mesta vodopravna razprava. Načrti so na vpogled pri poverjeništvu za kmetijstvo.

Ij Nesreča na kolodvoru v Ljubljani. Pri premikanju vlaka so vrata od vagona zlomila levo roko v zapestju sredočniku Rafaelu Stamacu.

Razne novice.

r Proti nenravnim razglednicam. Solnograški deželni zbor je te dni razpravljali o sredstvih proti nenravnim razglednicam. Sklenili so, pooblastiti deželni svet, da pozove vse podrejene občine, naj najstrožje izvajajo nravnopolicijske predpise. Občine naj poverijo nadzorstvo nad izložbami trgovin zanesljivim zasebnim osebam. Za predlog so glasovali tudi poslanci nemške svobodomiselnne stranke.

r Tatvina v dunajskem muzeju. V noči od 23. na 24. m. m. so vdrl tatovi v umetniški in historični muzej, kjer so ukradli indijsko pahljajo iz slonovine, 86 predmetov francoskega urarstva in marsalsko palico cesarja Frančiška I. in vojvode Aleksandra Lotarinškega. Vrednost ukradenih predmetov se ceni na 20 milijonov kron. Za tatovi še ni nobenega sledu.

r Kdo je dezertiral? Glasom uradnih podatkov je pribežalo v Švico začasa vojne 29.000 dezertirjev. Od teh je bilo 12.000 Italijanov, 7000 Nemcev, 2500 Francozov; najmanj je bilo Američanov, Italijani so v uhajanju dosegli rekord.

r Prvo nemško žensko akademsko društvo se je te dni ustanovilo na Dunaju. Ime mu je »Wienfrieda«. V Jugoslaviji imamo tudi že žensko akademsko društvo: Klub jugoslovanskih študentk v Zagrebu.

r Zabave in dobrodelnost. Češke politične oblasti izdajajo dovoljenja za zabave in podaljšanje policijske ure le pod pogojem, da prireditelji položijo večjo vsoto v dobrodelne namene: za vdove in sirote, invalide itd. Kakor poroča češko notranje ministrstvo, je uspeh nad vse lep: od februarja do julija 1919 se je na ta način nabralo 360.000 K v dobrodelne svrhe; samo praško policijsko ravnateljstvo je prejelo 46.000 K.

r Carjev brat pobegnil. Časniki poročajo, da je veliki knez Mihael Aleksandrovič, ki je bil v Permu interniran, pobegnil. — Ko se je bil car Nikolaj II. odpovedal prestolu, je imela pripasti carjeva krona velikemu knezu Mihaelu. Veliki knez je bil pa le tedaj pripravljen zasedeti prestol, če bi bil to narodni zastop zahteval.

Na zabavni večer kršč. soc. železničarjev!

Prometna zveza krščansko mislečih železničarjev priredi danes dne 7. febr.

ZABAVNI VEČER

v prostorih Ljudskega doma s sledečim sporedom:

Salvijo prizor »Damoklejev meč«, knjižni, srečelov in salvia pošta.

Začetek ob pol 8. uri zvečer. Vstopnine 3 K za osebo.

Preplačila se hvaležno sprejemajo. Predprodaja vstopnic v pisarni Jugoslovanske Strojne Zveze, Jugoslovanska tiskarna, II. nadstropje.

„Primate tatu!“

Ali ga že imate? Morda želite vedeti vsebino? Taka-le je:

1. Primate tatu!
2. Ali ste prijeli pravega?
3. Perejo se!
4. Pa vendar!
5. Da se razumemo!
6. Dobrota je s'rota.
7. Rešena uganka.
8. Kdaj bo fletno na svet!
9. Farovž ali oštarija?
10. Stara pesem.
11. Ljudstvo moje...
12. Kje je torej tat?

Knjižica se dobi v Ljubljani v Jugoslovanski knjigarni in v prodajalni Kato-liškega tiskovnega društva za ceno 2 K.

Narodno gledališče.**Opera:**

Februar 7. sobota, Coppelia, Kraljica lutk. izven abonm.

Drama:

Februar 7. sobota, Nočni čuvaj, Ab. B. 32.
» 8. nedelja, pop. Pepelka, izven.
» zvečer, Na dnu, izven.
» 9. ponedeljek, Korenček, Zenitev Abonm. D/33.

Marijonetno gledališče:

V nedeljo 8. in torek 10. febr. v dvorani Mestnega doma ob 4. uri popoldne »Prolog — Čarobne gosli«.

Odgovorni urednik Jože Rutar.

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.

Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.